MÓRA FERENC, JUHÁSZ GYULA meg a „Robin Hood"

Pillanatképek a könyvhét ötödik napjáról

A Széchenyi téri könyvsátor előtt diákok állnak.

— Van még Robin Hood? — kérdezik az eladótól. A tagadó fejrázás után már csak unottan túrkálnak a kirakott könyvek között, s hamar odébb is állnak. Bizonyára Robin Hood-ot keresni...

— Ez most a sláger — válaszolja a kérdésemre a sátor gazdája, Reményfi Gyula. Ezt keresik diákok, diáklányok, s a szülők is, úgy látszik, csak ezt a könyvet szeretnék megvenni a gyermekeiknek. Nyilván a film miatt van ez a nagy népszerűség.

— Dehát azért csak vesznek mást is? — kérdezősködöm tovább.

— Na, igen. Móra- és a bibliofil Juhász Gyula-kötet fogyott még nálam különösen. Nagyon vették a Helikon-sorozat első kötetét, Móricz Rózsa Sándorját is. Nagyon szép könyv.

— És a mai írók?

— Elsősorban Berkesi Andrásnak az »Októberi vihar« és folytatása, a »Vihar után« című regényei fogynak. Ezekből már számos példányt eladtam. Aztán sokan megvették Győry Dezső Sorsvirág című regényét, meg Tamási Áron »Czimeresek« című új könyvét is. Passuth László történelmi regényei ugyancsak kelendőek.

*

Tukarcsi Lászlóné, az Anna-kúti pavilon vezetője legtöbbet Karinthy köteteiből adott el.

— Nagyon sokan vásárolnak ezenkívül Jókai-könyveket. A könyvnapra megjelent könyvek közül a Rózsa Sándor és Radnóti Miklós Ikrek hava című prózáskötete a legkelendőbb — mondja.

— És a fiatalok? Mit vásárolnak leginkább? — kérdezem.

— A tudományos-fantasztikus ifjúsági regények közül különösen a Ceresz foglyait. De nagy előszeretettel vásárolják Hegedűs Géza történelmi regényeit is.

*

— És hogy fogynak a verseskötetek? — érdeklődöm Révész Bélánétól, a Kárász utcán felállított könyvsátor vezetőjétől.

— Mit mondjak? Legtöbb persze Juhász Gyula összes verseiből fogyott el. De nagyon sokan megvették Heltai Jenő verseit, aztán a kis Helikon-sorozat legújabb kötetét, Gaucheron francia költő A lyoni selyemszövők című elbeszélő költeményét. Horatius verseiből, az Európa-sorozat legújabb köteteiből is adtam el jó néhányat.

— Vásárolják az olcsó sorozatokat? — folytatom a kérdezősködést.

— Hogyne! Hirtelen meg se tudnám mondani, menynyit adtam el az Olcsó Könyvtár legújabb számából, a Twist Olivérből. Ugyanígy veszik a Vidám Könyveket is. Az Európa Könyvkiadó Modern Könyvek-sorozata szintén kapós. A sorozat legújabb kötetét, O'Casey Vörösbe fordul a hajnal című drámáját többen is megvették már tőlem.

*

Három könyvsátort látogattam meg. A könyvhétnek sincs még vége. Nem alkothatok végleges képet a könyvhét szegedi sikeréről. Nem is ez volt a célom. De mindenesetre a közönség ízlését illetően néhány tanulság önként is kínálkozik a leszögezésre.

Örvendetes eredmény az előző könyvhetekhez viszonyítva a versek iránti nagy, illetve viszonylagosan nagy érdeklődés. Örvendetes, hogy egyre többen vásárolják a nyomdatechnikai szempontból is már-már művészi kivitelű Helikon-könyveket, ami az igények növekedésére mutat. Aztán örvendetes az is, hogy nem csökken, sőt egyre növekszik az olcsó sorozatok népszerűsége. Ez a kezdeményezés helyessége mellett nagyban köszönhető a sorozatban kiadásra kerülő könyvek gondos megválogatásának is. Rendkívül örvendetes eredmény a mai magyar írók művei iránti érdeklődés bizonyos mérvű növekedése, amit például az említett Berkesi- és Győry-regények iránt megmutatkozó kereslet is tanúsít.

Szomorú viszont, hogy még mindig vannak nagyon sokan olyanok is, akiknek irodalmi igénye nem jutott tovább a Robin Hoodnál, vagy éppen Piszkos Fred legújabb kalandjainál.

(P—p)

Érettségiző munkások

Ők is ballagtak, végzős nagydiákok, akárcsak a 17—18 évesek. Az iskolapadban négy éven át ők is éppen úgy drukkoltak egy-egy nehezebb nap sikeréért, akár fiatalabb társaik, csak nem délelőtt, hanem az esti órákban, négy órától nyolcig, kilencig. Utána pedig odahaza folytatódott tovább az »iskolai műszak«, napról napra, hétről hétre megrövidítve az éjszakát; tankönyvek és füzetek fölé hajolva sokszor a kakas első kukorékolásáig. Aztán pár órányi alvás, míg az ébresztőóra szigorú csörgésével el nem hessenti a kis álommanókat.

Reggel öt óra, vagy fél hat. Amelyik munkásdiák a perifériákról indul dolgozni, annak ötkor

csörög az óra,

hogy hatra kiérjen a Tolbuhin sugárúti Vasöntödébe, a Szegedi, vagy az Ujszegedi Kendergyárba. az építőipari vállalat valamelyik külső építkezéséhez, a MÁV Vasanyagjavítóba, a Cipőgyárba stb. S ki győzné felsorolni az összes többiek munkahelyét, akik egy fejhossznyi előnnyel »csak« fél hatkor kelnek fel, mert közelebb laknak az üzemhez. Iskolába menet és jövet viszont elvesztik az előnyt, mert az meg tőlük esik távolabbra. Igy és ilyenformán egyenlítődnek ki az előnyök a hátrányokkal és fordítva.

Róluk és értük írva, két munkásdiákot kerestem fel munkahelyükön. A MÁV tisza-pályaudvari vasanyagjavító üzemében hosszú, nyurga fiatalember hajol az esztergapad fölé. Bovatsek Mihály esztergályos, a Gépipari Technikum esti tagozatos érettségiző diákja.

Meglepődik, mert sose volt még riportalany. Ahogy mondja:

az élet rendje,

hogy örökösen képezze magát az ember, s ebben nincsen semmi különös, ez a természetes. Nem a bizonyítványért tanul, az csak velejárója a több tudásnak.

A keze alá kerülő megmunkálatlan anyag titkait fürkészi most már még tudatosabban, mint eddig. A rajzismereti tudás, a számítások, az anyag technológiája — s a szakismeretek mellett a humán vonatkozású tárgyak szinte együtt hatnak ezután gyakorlati munkájában. 27 éves fővel azok közé tartozik, akik alaposan megdolgoznak az eredményekért. Könnyebb lett volna neki is tízegynéhány esztendővel hamarabb, mint annak idején hasonló korú társainak, akiknek családi körülményük nem szólt bele zavartalan tanulásukba. Neki beleszólt. A család az ő keresetére is számított, míg mostanára már utolérték magukat.

(Liebmann Béla felv.)

A formázókanalat felcserélte a logarlécel Mihály Lajos vasöntő, mire a technikum utolsó évfolyamába lépett. Az új típusú műszaki értelmiség képviselője, hozzátartozva mégis a nagy családhoz, a munkásosztályhoz, és üzeme munkásaihoz, akik tanulni küldték, hogy azután ők is tanulhassanak tőle.

Sokat várnak tőle az üzemben

— mint az anyag tudatosabb ismerőjétől.

A másik végzős nagydiák mindössze 22 éves. Mihály Lajos vasöntő, azaz egy esztendő óta már műszaki beosztásban dolgozik. Technológiai utasításokat szerkeszt és ellenőriz. A munkafolyamatokat papíron rögzíti, de ha úgy adódik, odaáll a formázóba, hogy maga is meggyőződjön munkája eredményéről, sikeréről.

Még egy nagy nekirugaszkodás az érettségi, aztán jut idő másra is. Több szórakozásra, mint ahogy azt 22 esztendeje meg is követeli. Eddig még aludni is kevés ideje jutott, mert sok az álma. Az egyszeregytől az integrálig, az egyszerűtől a bonyolultig elérni nem kis dolog, különösen nem, ha egy egész üzem figyeli lépteit. Mert nem mindenki örül annak, ha fiatal munkások

olthatatlan tudásszomjjal

nekivágnak a nagy óceánnak. A megértő és segítő szándékok mellett hallatszanak írígy, rosszindulatú, cinikus megjegyzések még a munkatársak soraiból is.

Egy Szegedről elszármazott fiatal, szinte robbanásszerű tehetséggel megáldott énekest például egyesek annak idején kinevettek, kigúnyoltak a munkahelyén, mikor énekórákra járt. Búcsúhangversenyén viszont azok is ott szorongtak a sorokban, akik azelőtt mindenfélével ugratták. Mivel győzte meg őket és mivel győzik meg a munkásdiákok a cinikus csúfolódókat. Eleven példájukkal, amelynek évről évre mind több követője akad, számolva azzal is, hogy sok mindenről le kell mondaniuk, mert egyszerűen nem jut rá idő, majd csak az érettségi után.

Lődi Ferenc

FELNŐ A KÜBEKHÁZI NAGY CSALÁD

Kübekháza is termelőszövetkezeti község lett az idei tavaszon. A gazdák — felül a 80 százalékon — elindultak az új útra. De van itt még pár tucatnyi család, mely még mindig latolgatja a választást. Gyötrődnek, tépelődnek magukban: menjenek-e ők is, vagy maradjanak még? Minden szavukban, gondolatukban ott él a megcsontosodott maradiság sugallata: ha kicsi is, csak a magam földje. Gyakran »vigasztalgatják« magukat ilyenformán: láttuk, eddig a Sarló Kalapács Tsz se boldogult jobban, mint mi...

Most ne szóljunk arról, a kegyetlen, Nagy Imre-féle politikai szelekről, melyek itt Kübekházán is annyi jó szándékot, erős akaratot bunkóztak le. Ne emlegessük 1953-at és 1956-ot se. Csak azt mondjuk meg, amit minden tisztességes szándékú parasztember megért: Kübekházán és máshol sincs kész azzal a szocializmus, hogy az emberek belépnek a közösbe. Mert ott, bizony még nagyon sokáig megmarad az ész egyéninek. Az új életmód követelményeivel szemben — talán nem túlzott a kifejezés, ha azt mondjuk — »gyermekkorba« jutnak vissza az emberek. Fel kell nőniök még egyszer, de már együttérző szocialista gondolkodású emberekké. Velük együtt fejlődik erősödik az együttes vagyon is.

A statisztika bizonyít

Ebből már rátalál a parasztember is a gondolat magjára: bizony a kübekházi tsz is fiatal, sok betegséggel teli gyermekkorát élte eddig. Most pedig, ha bejárjuk másfél ezer holdas határát, gazdaságát, boldogan nyugtázhatjuk: felnő ez a család, erőssé, gazdaggá válik nem is sokára. Azt a követelményt, amit eddig állítottak a kivülállók, a tavalyi, vagy az azelőtti kis szocialista »csecsemő« elé, mot már a felnövekvő »ifjú«, játszi könnyedséggel teljesítheti.

Azért van szeme az embernek, hogy nézzen és lásson is vele. Az agy pedig arra való, hogy emlékezzünk, tárgyilagosan le tudjuk mérni a fejlődés nagyságát. Járási statisztika bizonyítja, hogy a kübekházi egyéni gazdák az utóbbi tíz évben árutermelésüket illetően messze elmaradtak még a roszabb homoki földeken dolgozó parasztok mögött is. Jellemző, hogy a falu egyéni búzatermés átlaga tavaly is 204 kilogramm volt csupán holdanként, a Sarló Kalapács Tsz 7 mázsájával szemben. Az idén több lesz az egyéni parcellákon is, azonban azt az ugrást, amit a termelőszövetkezet tagjai tesznek most, teljességgel képtelen dolog követni.

Két kalász

A klárafalvi út »választó vízként« is szolgál most a kübekházi határban. Az út egyik fele tsz-birtok, a másik oldalon még egyéni táblák vannak. A föld minősége teljesen azonos. Még csak az sem áll, hogy a tsz több istállótrágyát adott a földjének, mint az egyéniek, mert eddig még nem volt ebben a helyzetben. Mégis — elnézést a kifejezésért — az egyéniek ígérkező termése a tszéhez képest szánalom. A 121 holdnyi szövetkezeti búzatábla — ha csak jégverés nem éri — megadja szerényen is a 12—14 mázsát. Csak találomra fogtam meg egy kalászt és aztán megolvastam, hány szál nőtt egy magról. Tizenöt volt. Az egyszem búza 450-et ad vissza a szövetkezetnek maga helyett. A határ másik oldalán keresve kerestem a legjobb egyéni táblát. Egy tőből kelt 8 szál búza, 180 szemet ígér. Igy aránylik a ló is a traktorhoz. Ha igaz az az ősi paraszti hit, hogy a búza maga az élet, akkor a vak is látja, hol a nagyobb élet.

Ugyancsak hasonló az összevetés a cukorrépánál is. A szövetkezeti répák nagysága már 8—10 deka között váltakozik. A Sarló és Kalapács Tsz 151 holdnyi kendertáblája például még a szövetkezetek között is megyei hírnévnek örvend. Az arányosan nőtt szálak nagysága egyre-másra 120 centiméter. Tehát máris megütik az első osztályú minőséget. Ilyen kenderre, hasonló területen senki se emlékszik Kübekházán. Az árpatermesztésben komoly versenytársra talált itt a deszki Kossuth Tsz. A 124 holdas terület könnyen bírja az átlag 18 mázsát.

Új elnök

Ez már kezd olyanná válni, mint amilyenekről a kommunisták beszéltek és beszélnek most is, úton, útfélen a parasztembereknek. Bár a nagy út előtte áll még a kübekházi szövetkezetnek is. Azt a bizonyos »huszárvágást« meg kell tenni hamarosan az állattenyésztésben is. Köpösdi Ferenc elvtárs, a községi tanács titkára pár héttel ezelőtt leszámolta az aktákat, visszaadta az íróasztalt is. A tsz-tagság a nemrég elhalt id. Gera elvtárs helyébe őt választotta elnöknek. Az energikus, parasztból lett tanácsi vezető máris nyakig van a munkában. Beszerzett már 150 darab hízónak való sertést, 50 fehérhúsú tenyészkoca süldő is érkezik hamarosan a régi korcsok helyébe. Ez az állomány az alapja annak, hogy néhány év múlva 500-as, sőt ezres tételekben is foglalkozhassanak süldőneveléssel, hizlalással.

Építik, tatarozzák, csinosítják most az épületeket az új állatok számára. S mindez a nagy munka, a gazdag szövetkezeti határ képe megelégedéssel tölti el azt a sok kübekházi egyéni embert, kiknek a belépési nyilatkozataik már a szövetkezetnél vannak. Ma már mondogatják is néha: hiába, a napot nem lehet megállítani az égen.

(Csepi)

A tej városában

Nem messzire Vologdától, az ősi orosz várostól fekszik Molocsnoje község, amely valóságos tudományos központ és iskolaváros. Itt találjuk a Tejipari Főiskolát és Technikumot, Faipari Szakiskolát, Állattenyésztési és Nemesítő Kísérleti Állomást, Tejipari mérnökök és technikusok, zootechnikusok, állatorvosok, agronómusok, gépészek kerülnek ki innen. Valóban ráillik e városra a név: a tej városa. — Képünkön vajtköpülő gépet láthatunk munkában, a tudományos kísérleti feldolgozó üzemben.